

»Ovaj je roman nalik na vožnju toboganom smrti... Knjigu nisam mogao odložiti do samoga kraja jer napetost ne prestaje nijednoga trena. Detektiv Heck složen je i originalan lik.«

Book Addict Shaun

»Napeti triler koji se ne ispušta iz ruku.« *Crime Thriller Hound*

»Inteligentno složena priča čija je radnja zastrašujuće realistična.« *Lee Stewie*

»Finch je vrhunski pripovjedač... njegovi su romani prožeti akcijom i crnim humorom.« *Peter James*

»Samo najveći majstori trilera mogu držati čitatelja u napetosti od prve do posljednje stranice.« *The Bookseller*

PAUL FINCH

KLUB UBOJICA

Prevela s engleskoga
Mladen Jurčić

Zagreb, 2017.

Naslov izvornika

Paul Finch

The Killing Club

Copyright © Paul Finch 2014

Copyright © za hrvatsko izdanje Mladen Jurčić i Znanje d.o.o. 2017.

Sva prava pridržana. Ni jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez prethodnog dopuštenja nakladnika.

Paul Finch bivši je policajac i novinar, koji je postao profesionalni pisac. Književno umijeće usavršio je pišući scenarije za epizode britanske kriminalističke serije *Murja*, kao i za dječje crtane filmove, no najpoznatiji je po trilerima te romanima iz žanra fantastike i strave i užasa.

Paul živi u Lancashireu, u Engleskoj, sa ženom Cathy i djecom Eleanor i Harryjem. Njegov website je na adresi: www.paulfinch-writer.blogspot.com

Posvećeno mojoj djeci Eleanor i Harryju, s kojima sam, dok su još bili mališani, podijelio mnogo jezovitih priča, pa i danas u njima uživaju s istim oduševljenjem.

Prvo poglavlje

Gull Rock kao da je ležao na samomu kraju svijeta.

Smjestio se daleko od bilo kakve civilizacije, na sumornomu rtu, južno od zatona koji su nazvali »The Wash«, a neprestano su ga udarali zapjenjeni valovi. Čak ni na engleskoj istočnoj obali nije bilo mjesta koje bi ulijevalo dublji osjećaj zebnje, turobne samoće i puke odvojenosti od svijeta. No ta je odvojenost nekako bila posve prikladna jer tu, u Gull Rocku, dizala se kaznionica koju su nazivali Brancaster, zatvor Njezina Veličanstva, a osuđenike koji su u njemu služili kaznu smatrali su najgorima od najgorih, i nisu pretjerivali, čak ni po mjerilima zatvorske »A skupine«. Nijedan osuđenik u Gull Rocku nije služio kaznu kraću od deset godina, a ubrajali su ih u najzopaćenije ubojice, najnasilnije pljačkaše i najnemilosrdnije silovatelje u Britaniji, da i ne spominjemo gangstere, teroriste i gradske ulične nasilnike, zbog kojih su možda i skovali riječ »poremećen«.

Kad se toga sivoga jutra viša inspektorica Gemma Piper dovezla na parkiralište za posjetitelje, jedino vozilo ondje bio je njezin plavo-zeleni Mercedes C klase, ali to nije bilo čudno, jer zatvorenicima u Gull Rocku strogo su ograničili vrijeme posjeta.

Izašavši iz automobila, promotrila je udaljeno betonsko zdanje. Rujan je tek počeo, ali kako je to mjesto bilo izloženo vremen-

skim prilikama sa Sjevernoga mora, već je hućao oštar vjetar, koji je pred sobom gonio bezbrojne valove zapjenjenih vrhova, po nebu je rasuo na stotine kreštavih morskih ptica, a Gemmi je mrsio gustu, pepeljasto plavu kosu. Zakopčala je kabanicu i popravila svežanj fascikala u plastičnim ovicima, koje je nosila pod rukom.

S prilazne ceste na parkiralište je bućno skrenulo još jedno vozilo, bijela Toyota GT, pa se zaustavilo pokraj njezina Mercedesa.

Gemma se nije osvrnula na pridošlicu, nego je i dalje zurila u obris zatvorske zgrade. Kaznionica je bila na glasu kao »posebno sigurna«, a to je potvrđivala i činjenica da nije bilo prozora. Sivi zidovi pojedinih zgrada u bloku djelovali su posve prazno i bezlično, a svi prolazi koji su ih povezivali pružali su se pod zemljom. Bezdušna unutrašnja zdanja okruživao je vrlo visok vanjski zid s bodljikavom žicom na vrhu i s jedinim ulazom u obliku pojačanih čeličnih vrata, dok se vani, u koncentričnim krugovima, pružala ograda pod strujnim naponom.

Iz Toyote je izašao vlasnik, čijoj je visokoj, atletske pojavi savršeno pristajalo odijelo marke Armani, izrađeno po mjeri. Pomno podšišani bijeli uvojci na glavi odavali su da je pridošlica prilično poodmakle dobi, na pragu petoga desetljeća života, a zbog pomalo namrštenoga izraza koji mu je često počivao na mršavomu, suncem opaljenu licu, pridošlica se doimao istodobno opasno i privlačno. Bio je to zapovjednik Frank Tasker, iz Scotland Yarda, a i on je nosio hrpu spisa u plastičnim ovicima.

»Ne kanim vas upućivati kako da obavljate svoj posao, Gemma«, počne Tasker, navlačeći kišni ogrtač, »ali važno je da ova istraga što prije napreduje.«

Kimnula je. »Jasno mi je, gospodine, ali sve se događa kako smo zacrtali.«

»Kad bih barem i ja bio tako siguran u to. Dosad smo s njim razgovarali već šest puta. Hoće li se slomiti ili neće?«

»Momci poput Petera Rochestera ne slamaju se, gospodine«, odgovorila je. »Morat ćemo ga iscrpiti, polako ali sigurno.«

»No vrijeme je čimbenik...«

»... koji sam uzela u obzir. Jamčim vam da ćemo uspjeti, gospodine.«

Tasker šmrčne. »Ne znam kome to nastoji iskazati odanost. Njegovi ortaci nisu pokazali nikakvo zanimanje za njega... pa zašto bi *on* mario za njih?«

»Vjerojatno je to običaj u vojsci«, glasio je odgovor. »Rochester se popeo do položaja glavnoga zapovjednikova pomoćnika, a u Legiji stranaca to ne može postići osoba koja nema francusko državljanstvo... osim ako doista ne zadivi svoje suborce. Osim toga, kažu da su mu ljudi bili potpuno odani, a to se nastavilo i kad je postao plaćenik. I to je mogao postići samo ako je nešto davao zauzvrat.«

»Tvrдите li da se pripadnici Rochesterove bande međusobno cijene?«

»Da, ali ne razlikuju se samo po tome od običnih gangstera s kakvima se uglavnom moramo baviti.«

Njezin sugovornik slegne ramenima. »Ne mogu poreći da ste u ovoj istrazi dobro odradili zadaću. Ipak, ponavljam svoje prvo pitanje: Koliko će to trajati?«

»Samo još nekoliko razgovora. Mislim da smo gotovo uspjeli.«

»Imate li na umu ono što sam vam rekao o detektivu vodniku Heckenburgu?«

Slabašno se nasmiješila. »Da, gospodine.«

»Ne želimo da se približi toj istrazi, Gemma.«

»Nije joj ni blizu.«

»I u svom najboljem izdanju posve izmiče nadzoru, a ovo bi nam mogao uistinu zaribati.«

»Ne brinite, gospodine.«

»Čudi me što se barem ne raspituje o svemu tome.«

»Pa... raspituje se.«

Tasker se doimao uznemireno. »Što ste mu rekli?«

»Njegova sam zapovjednica. Kad mu dam do znanja da nema pristup istrazi, prihvaća to.«

»Zna li koliko ste puta razgovarali s Rochesterom?«

»U zadnje vrijeme hotimice sam ga zatrpala poslom.«

Razmišljajući o tome, Tasker je bacio pogled unaokolo. S mora su nadirali golemi olujni oblaci, a pod njima se poput mrtvačkoga pokrova vukla turobna sumaglica. Oko rubova parkirališta vjetar je razgonio perjanice bezbojnoga pijeska, dok je teška žičana ograda jednolično brujila pod njegovim naletima. U takvom ozračju tiha, ogoljela kaznionica dizala se poput vječne stijene u krajoliku kojim su hućali vjetrovi, a iza nje je bilo samo kamenje o koje su se razbijali nemirni valovi.

»To je mjesto prava paklena rupa«, primijeti Tasker, stresavši se. »Hoću reći, prilično je čisto... čak sterilno, ali kad čovjek ovdje čami, uistinu ga obuzima osjećaj da je dospio na kraj puta, čak i ako je pripadnik Jedinice za posebni nadzor. Valjda na to misle kad govore o kutijama zatvorenima unutar drugih kutija.«

Bacio je nemiran pogled preko ramena.

»Nešto nije u redu, gospodine?« upita Gemma.

»Možda ćete reći da sam paranoičan, ali neprestano mi se čini da će se odnekuda pojaviti Heckenburg.«

»Rekla sam vam da Heck ima previše posla.«

»Doista previše?«

»Preko glave«, glasio je odgovor. »Provodi jednu od najgadnijih istraga koje su nas u posljednje vrijeme zapale. Ne brinite... samo *mi* ćemo se baviti Ludim Mikeom Silverom i njegovim Klubom ugodnih momaka, koliko god ih je još preostalo.«

Drugo poglavlje

Začudo, Greg Matthews uistinu je izgledao onako kako bi ga netko zamišljao čuši njegovo ime i prezime. Detektiv vodnik Mark Heckenburg, ili Heck, kako su ga zvali kolege, ne bi mogao suvislo objasniti zašto je tako, ali ime Greg Matthews zvučalo je snažno i energično, kao da tip koji ga nosi ne gubi vrijeme na zafrkanciju. Osim toga, nešto s njim u svezi podsjećalo je na srednju Englesku pa se činilo da je riječ o obrazovanoj, prilično imućnoj osobi, a Heck je stekao upravo takav dojam dok je osumnjičenika gledao na videosnimci iz sobe za ispitivanje u policijskoj postaji u Aveniji Gillbridge, u Sunderlandu.

Matthews je zašao u rane tridesete godine, a bio je zdepaste građe, pepeljasto blijedoga lica, s kosom bakrene boje, nalik na žicu. Kad su ga prvi put uhitili, bio je odjeven u posebnu odjeću »gradskoga ratnika«. Na sebi je imao podstavljeni zeleni vojnički prsluk sa sivom kapuljačom, izbljedjele traperice i vojničke čizme, koje su nekad zvali »cokule«. Dakako, u pritvoru su mu sve to oduzeli pa je sad bio odjeven u čistu, bijelu zatvorsku odoru, iako su mu dopustili da zadrži naočale tipa »John Lennon«, s okruglim staklima, jer bez njih je očito bio slijep kao krtica.

No te nepravilike nisu nimalo umanjile osumnjičenicovu strastvenost.

I poslije tri sata saslušavanja isto je tako glasno i prostački tvrdio da je nedužan pravednik kao kad su ga prvi put zgrabili za ovratnik. »Nije moj problem ako je netko zaključio da mu je pun kufer tih neonacističkih svinja!« izjavio je, pravilno naglašavajući riječi, a govor mu je bio lišen izrazitoga naglaska kakav je u tom kraju prevladavao. »U svemu tome nimalo me ne čudi što je još jedna hrpa nacističkih svinja, a to ste vi, ljudi, luđački nahrupila da otkrije tko je za to odgovoran.«

»Ponavljam pitanje, gospodine Matthews«, ustrajala je istražiteljica Jane Higginson, rječita i vrlo pribrana žena s kratko podrežanom kosom složenom u lijepu frizuru i s izrazitijim mjesnim naglaskom od onoga kojim je govorio Matthews pa je bilo očito da je čvrsto ukorijenjena u radničkom staležu. »Zašto nam ne možete reći što ste radili u noći petnaestoga kolovoza?«

»Zato što je otad prošlo već pet jebenih tjedana! Za razliku od vas i vaših prijatelja, koji su nalik na igračkice na navijanje, ono što radim nakon što ujutro ustanem, ne zapisujem u lijepi mali džepni notes. Usput, mislim da ni *vi* baš sve ne zapisujete. Kad bismo pregledali vaše bilješke, sumnjam da bismo našli opise zlostavljanja etničkih i spolnih manjina ili skupina prosvjednika, ili da bismo čitali o protuzakonitim pretraživanjima stambenih prostorija, o grubom postupanju s običnim ljudima iz radničkoga staleža, ili da bismo našli dokaze o sveopćoj, za vas sasvim uobičajenoj zlouporabi službenoga položaja, u kakvu se nedvojbeno svakodnevno upuštate...«

Heck je morao priznati da je Matthews dobar govornik, no to se moglo i očekivati, jer vodio je skupinu samozvanih aktivista, labavo povezanih s raznim militantnim studentskim udrugama. On i njegovi sljedbenici bili su politički smutljivci, anarhisti po vlastitu priznanju — ali jesu li zato i ubojice?

»Što je bilo petnaestoga kolovoza?« navaljivala je Higginsonica. »Da vam osvježim pamćenje... bila je subota. To će vam malo pomoći.«

»Subotom obavljam brojne i raznovrsne djelatnosti.«

»Ne vodite li zapisnike, ili dnevnik? Marljiv čovjek poput vas?«

Hecku se to pitanje činilo razumnim. Bio je nazočan kad su Matthews a jutros uhitili u njegovu takozvanu stožeru, zapravo spremištu za bicikle, prepunom brošura i pamfleta, dok su zidove prekrivali posteri i ispisane satnice. Ondje su zaplijenili i dva vrhun-ska računala. Taj čovjek nije samo isprazno blebetalo!

»Gospodine Matthews, u istrazi odbijate surađivati samo zbog jednog razloga — jer nešto krijete«, javio se detektiv, koji je nastupao kao oštrij pomoćnik Higginsonice.

»Ili ste toliko zalučeni pa više držite do toga da vas cijene uličnjaci negoli do osobne slobode«, pretpostavi istražiteljica.

Matthews pokaže zube. »Uistinu ste ukočena kuja, sa slatkim, uštirkanim gaćicama, ha?«

»Pazite na jezik i ton, gospodine Matthews«, upozori ga detektiv.

»Ili što? Premlatit ćete me?« nasmije se ispitanik. »Čudi me što to već niste učinili. Hajde, ništa vas ne sprječava. Mislim da ćete otkriti da to mogu podnijeti.«

Heck je potišteno zaključio da nema nikakvih izgleda da ta uhićenja dovedu do sudskih presuda. Tip nije znao ni to da fil-move i trake na kojima su snimljeni razgovori s osumnjičenicima pomno pregledavaju, pa takve stvari ne mogu naprosto nestati. Matthewsovo odbijanje da ga zastupa odvjetnik, a pogotovo činjenica da pretraživanje koje je Odsjek specijalne policije proveo u prostorijama gdje su boravili osumnjičnik i njegova skupina nije polučilo rezultate — sve je to nagovještavalo da je taj čovjek samo hvalisavac i da istinski ne djeluje.

»Da se barem vi i vaša >škvadra< ograničavate samo na premlaćivanje«, odvrti detektiv. »Kad ste donijeli odluku o ubojstvu Nathana Crabtreeja?«

»Sve je to obično sranje!«

»Jeste li se na to odlučili prije nego što ste na internetu zaprijetili da ćete ga ubiti ili tek poslije?« upita Higginsonica.

Matthews se pretvarao da ga pitanja zabavljaju. »Žalim vas ako je to sve što imate protiv mene.«

Na internetu je Matthews redovito posjećivao određene sirove, površne siteove i društvene mreže, čiji su domaćini obično boravili s one strane oceana, a zagovarali su ideološke krajnosti. Glavni sadržaj sastojao se od ogorčenih, zlobnih rasprava koje su vodili anonimni pojedinci sa smiješnim nadimcima. U normalno doba bilo kakav politički forum bio bi čudno okupljalište za pripadnike primitivnih hordi kakvi su bili Nathan Crabtree i druge dvije žrtve, John Selleck i Simon Dean, tobožnji politički djelatnici, a zapravo nogometni huligani bez ijedne uljuđene ćelije u mozgu, ali Heck je uvidio da glasovi ludih aktivista na internetu dobivaju sve više prostora.

Okrenuvši se od zaslona, prešao je radnu prostoriju u kojoj su detektivi pratili »Operaciju Bulldog« i prišao panoima s fotografijama snimljenima na tri poprišta zločina, a svako od njih smjestilo se u drugom zakutku Hendona, na području starih dokova u Sunderlandu.

Prvo poprište, na kojemu je umro Selleck, bilo je unutar ruševne garaže, Dean je ubijen na obali kanala, a treći, sam Nathan Crabtree, zaglavio je ispod željezničkog nadvožnjaka. Bili su to bijelci između dvadeset pet i trideset godina i, iako su na policijskim fotografijama snimljenima izbliza žrtve uglavnom lako raspoznatljive, sad nije bilo tako. Iz višestrukih rana na lubanjama niz lica i gornje dijelove tijela isteklo je toliko krvi da se crte više nisu mogle raspoznati, a krv je doslovno liptala i iz razjapljenih crvenih rezova na vratovima, nalik na velike pukotine u stijenama. Na tijelima nisu bila vidljiva ni posebna obilježja, kao što su tetovaže, ožiljci ili *piercing*, barem dok mrtvozornici ne budu odvezli ubijene i oprali ih.

Ubojstva su se dogodila prošloga kolovoza u razdoblju od tri tjedna i, iako je nekoliko policajaca podiglo obrve, više su se začudili nego zgrozili, jer Crabtree i njegova »škvadra« bili su dobro poznati govornari, pripadnici samo napola ustrojene skupine. Iako su se nazvali »Nacionalna socijalistička elita«, uglavnom su to bili *skinheadsi* bez tipičnih frizura, navijači huligani i sitni preprodavači droge. Zadnjih nekoliko godina uglavnom su se opijali, ugnjetavali mjesne kućevlasnike, sudjelovali u tučnjavama, a mlađe stanovnike su tiranizirali ili su im nastojali ucijepiti svoju jedinstvenu inačicu

tvrdokornoga britanskoga »domoljublja«. Nastupali su kao protivnici muslimana, »pedera«, »komunjara«, a kako bi zadobili naklonost običnih ljudi, napadali su i — »djecoljupce«. Vladalo je uvjerenje da su odgovorni za okrutno premlaćivanje jednog umirovljenika u njegovu domu, jer govorkalo se da je na popisu spolnih prijestupnika. Poslije se pokazalo da glasine nisu bile točne, ali protiv napadača nisu postojali dokazi.

»Ne, svakako je bio pedofil..., a momci su to znali«, prenijeli su Crabtreejev odgovor nakon što je doznao da je žrtva bila nedužna. »Netko ga je morao naučiti pameti.«

No problem je bio u tome što je netko upravo *te* momke naučio pameti, i to na posebno dojmljiv način.

Prvu žrtvu netko je naprosto uvukao u garažu pa ju je ondje najprije pretukao do besvijesti, a onda je napadnutomu teškom, britkom oštricom prerezao vrat. U to vrijeme motivi su mogli biti raznoliki, od pljačke koja je pošla po zlu do izravnavanja osobnih računa. Ali kad su u sljedeća dva tjedna zaglavila još dvojica, postalo je očito da se događa nešto jezivije. Drugu žrtvu netko je izudarao tupim predmetom i vezao je za ogradu na jednoj strani kanala, a onda je zarobljeniku prerezao vrat istom oštricom kao i u prijašnjemu ubojstvu, samo što su pri usmrćivanju Nathana Crabtreeja zločinci otišli još dalje. Iako su mu truplo našli pod željezničkim nadvožnjakom, najprije su ga bodljikavom žicom vezali za stup od cigle, a onda su mu prerezali vrat.

Heck je najduže gledao upravo tu fotografiju.

Bodljikava žica bila je gadan dodatak. Ubojica nije nastojao žrtvi samo nanijeti što veću bol i patnju, nego je očito uživao u tome. Tko god on bio (Hecka nisu uspjeli uvjeriti da je ubojica bilo više, ali on ionako nije vodio ovu istragu), nasiljem je iskazao duboku mržnju prema svojim žrtvama, a posebno prema Crabtreeju. U redu, to je ponovno vodilo do Grega Matthews, jer na internetu se nebrojeno puta sukobio s tim desničarskim majmunima, ali ništa u njegovoj prošlosti nije upućivalo na to da je u stanju počinuti takvo nasilje.

A bila je tu i ta prokleta bodljikava žica!

Heck se nije mogao oteti dojmu da mu je takva uporaba žice nekako poznata, ali nije se mogao sjetiti odakle, nego mu je u glavi zaiskrilo samo mutno, daleko sjećanje.

»Niste uvjereni da smo uhitili prave počinitelje, zar ne?« javio se netko.

Okrenuvši se, Heck je vidio da mu slijeva stoji detektiv vodnik Barry Grant, a na licu mu je počivao uobičajen sardonični osmijeh. Kad su Hecka poslali u provinciju kao savjetnika iz Jedinice za serijske zločine — ili bolje rečeno, kao posebnoga istražitelja u tim prilikama — nailazio je na određen otpor, ali detektiv vodnik Grant, koji je u operativnoj skupini bio časnik u Uredu za pripremanje dosjea, pokazao se vrlo pristupačnim.

Taj onizak, postariji, prilično dotjeran čovjek uvijek je nosio sportske sakoe i kravate prikladnih boja te pažljivo izglačane hlače, a ovratnike je zakopčavao. Bujnu sijedu kosu pomno je češljao, a k tome je imao i naočale s rožnatim okvirima pa se doimao malo prestar za djelatnoga murjaka, a dojam i nije bio netočan, jer već je uvelike zašao u pedesete godine. No posjetitelj iz Londona uvidio je da Grant nije bio ondje zbog tjelesne snage, nego zbog domišljatosti.

Heck slegne ramenima. »Ne kažem da nismo imali dovoljno razloga da privedemo Matthews..., ali tko god je izrezbario te tupaše, osjetio je snažan *poriv* da to učini. Hoću reći da je ubojstva shvatio kao zadaću... pa ju je pomno zacrtao i izvršio.«

Zajedno su promotрили jezive pojedinosti. Pokraj Granta Heck se doimao još viši od sto osamdeset centimetara. Bio je vitak ali jake građe, crte lica bile su mu oštre, kao da ih je urezao život koji je detektiv vodio, a neukrotivu tamnu kosu nije uspijevaio srediti čak ni kad bi se počesljao. Odijelo mu se, kao i obično, doimalo iznošeno i izgužvano, iako je toga dana bilo čisto.

»Kažu da ste uvjereni da bismo trebali tražiti samo jednoga počinitelja«, primijeti Grant, »a ne skupinu, poput Matthews... i njegovih prijatelja.«

Heck napući usnice. Poslije uhićenja i saslušanja izrekao je nekoliko primjedbi, ali nije očekivao da će ga netko pozorno saslušati.

»Znam da se to na prvi pogled ne čini vjerojatno«, priznao je, »ali evo kako razmišljam: Crabtree i njegova banda živjeli su i udisali ozračje gradskoga nasilja, a obično su nastupali zajedno. Na slobodi su još najmanje petorica ili šestorica. Osim toga, povezani su s raznim skupinama navijača, a to znači da su >na teren< mogli pozvati cijelu vojsku, ako su je zatrebali. Naposljetku, neprestano se kreću u istim četvrtima, a lovište im je cijeli istočni dio Sunderlanda.«

»Zbog svega toga čini se još manje vjerojatno da bi to mogao počinuti samo jedan tip«, nadoveže se Grant.

»Nije nevjerojatno, ako poznaje to područje«, proturječio mu je Heck. »U sva tri ubojstva žrtve su vješto uhvaćene u zamku. Svjedoci kažu da je Crabtree trčao za nekim oko kilometar prije nego što je ubijen — drugim riječima, netko ga je namamio. Naravno, nisu rekli tko jer nisu dobro vidjeli.«

»Kao i obično, je li?«

»Očito ga je netko naveo da se dobro istrči... diljem cijele stambene četvrti.«

Na drugoj ploči izvjesili su veliku, vrlo detaljnu kartu okruška Hendon. Crvenim markerom povukli su crte u skladu s onim što su letimično vidjeli svjedoci, pa je bilo očito da su sve tri žrtve krivudavo trčale. Prije toga ubijeni su se ponašali kao obično, no odjednom su, zbog nepoznatoga razloga, pojurili za nekim u potjeru, a tragovi na karti govorili su da su sva trojica dotrčala ravno do mjesta na kojemu su zaglavili. Svatko od njih u to je vrijeme bio sam, pa je to upućivalo na činjenicu da ih je netko motrio i vrebao poput plijena.

»Riječ je o pomno promišljenomu naumu i dobromu poznavanju toga kraja«, ustvrđi Heck. »Greg Matthews i pripadnici njegove bande nisu gradski gerilci... nego isprazni studentski bukači. Osim toga, nijedan od njih nije iz Sunderlanda.«

»Ni ja nisam uvjeren da je Matthews krivac«, složi se Grant, »ali to je mogla učiniti i neka druga banda. Nije mi jasno zašto bi morao biti samo jedan ubojica.«

»Nazovite to predosjećajem, ali neprestano mislim na... Ramba.«

»Na njega?«

»Kao prvo, istražili smo sve glavne bande na istočnoj strani grada, ali nijedna se ne uklapa. Drugo, nijedan vaš doušnik nije ništa dojavio, pa manje-više možemo isključiti i ostatak podzemlja. Dakle, sve se vraća na političko područje, na Matthews a i ljude poput njega. Ali ne... Možda oni *tvrd*e da vode rat i odijevaju se poput komandosa, ali što god bili, nisu baš djelatni, barem ne u stvarnosti.« Heck je protrljao obraz. »Tražimo nekoga izvan uobičajenih skupina, tko poznaje svaki zakutak, a neprilagođen je usamljenik...«

»Jeste li zaboravili da smo na sjeveroistoku?« nasmije se Grant. »Nepriklagođen i nasilan? Bit će ga baš lako izdvojiti!«

U kantini policijske postaje Heck je razmišljao o tome. U vrijeme ručka prostorija je bila prepuna gostiju u odorama i civilnoj odjeći, a tu su bili i prometnici, kao i građansko osoblje, koje je radilo u upravi. Heck je ovdje, na jugoistoku, proveo samo pet tjedana, a osim s Grantom, nije se sprijateljio ni s jednim ovdašnjim policajcem, pa je sam sjedio u kutu i pijuckao čaj, nadajući se da će mjerodavna osoba, zadužena za istragu, napokon osloboditi osumnjičenika. Bilo je loše što nisu imali drugih tragova, ali da ih je i bilo, Heck se još nije bio dovoljno iskazao u istrazi, pa nije mogao očekivati da će njegovo mišljenje imati težinu. Uljudno su uvažavali njegov položaj pripadnika Jedinice za serijske zločine, ali to ga nije stavljalo na posebno mjesto, što je bilo razumljivo. Njegova jedinica znala je svoj posao, ali djelovali su u Londonu, a to je za mnoge murjake sa sjeveroistoka bio posve drukčiji svijet. Nije im bilo važno što pripadnici te jedinice imaju ovlaštenja na području svih policijskih snaga u Engleskoj i Walesu, pa mogu slati »kriminaliste savjetnike« poput Hecka, koji je imao iskustva, jer je istraživao raznovrsne serijske zločine u brojnim okruženjima, no mnogim domaćim policajcima činilo se da pridošlica više smeta nego što pomaže.

»Pazite na moje jebene *whips and sottie!*« zagrmio mu je glas u uho.

Stolica je zastrugala kad ju je netko povukao od stola, pokraj Hecka.

»Oh... oprostite«, ispriča se čovjek u odori, primijetivši da je okrznuo Heckovu ruku i prolio čaj, no nije se baš doimao kao da mu je žao.

Heck kimne, pokazavši da se ne ljuti.

Čovjek u odori bio je u društvu dvojice policajaca, a svi su nosili pladnjeve s hranom. Druga dvojica bili su mlađi, u srednjim ili kasnim dvadesetima, dok je njihov prijatelj bio stariji, trbušast čovjek, pomalo sirova izgleda, s kosim čelom, ravnim nosom, širokim ustima i s požutjelim, neravnim zubima. Kad je skinuo nepromočivu jaknu i objesio je preko naslona stolice, Heck je vidio da su mu prsa nalik na bačvu, a iz policijskoga prsluka spuštale su se dlakave ruke. Skinuo je i kapu, otkrivši glavu koja je počela ćelaviti, a rijetku, masnu kosu pomno je začesljao. Nije se osvrtao na Hecka nego je, dok su sjedali za stol, s prijateljima razmjenjivao peckanja.

Policijske stanke obično su padale u vrijeme ručka namijenjenoga policajcima koji su u Odjeljenju radili od devet do pet, a to je značilo da su tu bučnu trojicu ovamo prebacili kao pojačanje, vjerojatno da pomognu u »Operaciji Bulldog«. Heck je utonuo u šutnju, iako su sjedili rame uz rame pa je teško mogao prečuti njihov razgovor, pomalo nerazgovijetan zbog izrazita naglaska. No i Heck je podrijetlom bio sa sjeveroistoka. Prije nego što su ga premjestili u Metropolitan policiju u Londonu, služio je u Manchesteru. Iako je u glavnom gradu boravio već desetljeće i pol, na sjeveru se osjećao mnogo više kod kuće nego na jugu, iako sjeverno područje nije bilo malo, a Sunderland je daleko od Manchestera.

Još uvijek je najglasniji bio pozornik koji mu je gurnuo ruku, a Heck je jedva mogao razabrati što govori. »Da, tako je. To je najčudniji momak kojega poznajem.«

»Kažeš Ernie Cooper?« upita ga mlađi kolega s ravnim plavim šiškama.

»Da, pomalo je uvrnut.«

»Bio si u H2H, blizu Ulice Wear?« upita drugi kolega, azijskoga izgleda.

»Aha.«

»Kladim se da tamo nisi baš profitirao.«

»Nisam mislio da ću naići na Ernieja Coopera«, odgovori stariji policajac. »Ima kuću na kat. Izvana je to usrana rupa. Sve je ondje sjebano, ali sad ne govorim o tome. Otvorio mi je vrata u odijelu, s kravatom i pletenim prslukom kao da se sprema za crkvu, ili tako nešto.«

»Znam već što ćeš reći«, javi se plavokosi. »Unutrašnjost kuće mu je posebna, je li?«

»Tako je.«

»Bio sam ondje prošle godine, jer prijavio je da su mu oštetili prozore. Neka derišta su bacala kamenje.«

»Mislio sam da je na poslu, ili negdje«, nastavi stariji policajac, »pa sam pitao: ›Jesam li došao u nezgodan trenutak?‹ ›Ne, udite«, odgovorio je. Kakvo jebeno mjesto!«

»Svetište u čast Drugog svjetskoga rata, je li?« složi se plavokosi.

Heck načuli uši.

»Te stvari su posvuda«, primijeti stariji. »Nikad nisam vidio toliko ratnih predmeta. A sve je sjajno poput nove igle, znaš. Vrlo je uredno. Čini se da mu je sve to važno.«

Plavokosi se zamislio. »Mislim da je pomalo opsjednut time. Njegov otac, Bert, bio je komandos ili tako nešto. Dobio je odlikovanje za hrabrost.«

Bilo je to jednostavno spajanje predodžbi, ali Heck se sjetio svojih prijašnjih primjedbi i tadašnjega razmišljanja. »*Možda se odijevaju kao komandosi, ali što god bili, nisu djelatni*«, rekao je.

»Tu je i taj prokleti veliki nož što ga drži na zidu dnevne sobe«, doda stariji policajac. »Useresh se od straha kad ga vidiš.«

Heck se okrene na stolici. »Možete li to ponoviti?«

Policajci isprva nisu shvatili da se obraća njima, a onda su ga začuđeno pogledali.

»Oprostite... Ja sam detektiv vodnik Heckenburg. Sudjelujem u ›Operaciji Buldog‹.«

»Da?« odgovori stariji policajac, kao da još uvijek ne razumije.

»Poslali su me iz londonske Jedinice za serijske zločine.«

»Oh, je li?« javi se plavokosi, no činilo se da to predstavljanje na njega baš i nije ostavilo dojam.

»Ono što ste govorili o tom tipu... nekom Cooperu...«

»O Ernieju Cooperu.«

»Otac mu je bio ratni veteran?« upita Heck.

»Da«, odgovori plavokosi, »ali već je pet godina mrtav.«

»Koliko je star mladi Cooper?«

Vremešni policajac slegne ramenima, ne skrivajući da ga ljuti što ga sugovornik ometa pri ručku. »U kasnim je pedesetima, a možda i stariji.«

»Poznajete ga?«

»Ne baš dobro.«

»Je li osuđivan?«

Policajac se namršti. »Na male kazne, no bilo je to davno.«

»Zbog nasilja?«

»Ništa ozbiljno.«

»Ali maloprije ste rekli da ima veliki nož?«

»Da, ali nije ono što mislite. Tu ratnu uspomenu... kući je donio njegov otac. Takav nož nazivaju *kukri*, znate, a sad je prava starina.«

Heck je brzo razmišljao. Nož *kukri*, ili točnije *khukuri*, bio je oštro, teško, vješto zaobljeno oružje, a i danas su ga nosile postrojbe u britanskoj vojsci sastavljene od pripadnika plemena Gurka. Taj nož bio je na zlu glasu, jer se njime koristilo da se protivniku zadaju smrtonosne rane, ali poznat je i kao moćno oruđe za rezanje. Što li je nedavno bio rekao jedan od mrtvozornika koji su pregledali trupla trojice ubijenih? Izvijestio je da su rane duboke zarezotine, a nož je samo jednim rezom prodro kroz mišiće jednjaka. Riječ je o pomno nabrušenoj, no vrlo teškoj oštrici...

»Je li i Ernie Cooper vojna osoba?« zanimalo je Hecka.

Njegov sugovornik slegne ramenima. »Koliko znam, nije.«

»Tvornički je radnik«, izvijesti policajac azijskoga izgleda.
»Rano je otišao u mirovinu.«

»Je li u dobroj formi?« upita Heck. Izmijenili su poglede, a činilo se da ih je poduže ispitivanje više smelo nego razljutilo.
»Hoću reći... može li dobro trčati? Ozbiljno pitam, momci, jer to bi moglo biti važno.«

Plavokosi slegne ramenima. »Vidio sam ga da džogira. Mislim da je bio pripadnik kluba »Osprey«, gdje se bave trčanjem... i to na duge staze. No sad je valjda malo posustao.«

»Nije, vidim da još trči«, proturječio mu je Azijat, »ali uvijek je sam, nisam primijetio da vježba s nekim. Zapravo, nikad ga nisam ni vidio u društvu.«

»Kažete da mu je otac bio komandos?«

»Tako je...« potvrdi plavokosi. »Bert Cooper. U East Endu je bio poznata osoba, ratni junak.«

»Komandos?« upita Heck. »Možete li mi reći što određuje?«

»Nije bio komandos«, odvrati Azijat. »U novinama sam mu pročitao osmrtnicu. Bio je padobranac. Ratovao je u pustinji i kod Pegazova mosta.«

»Da, Pegazov most«, potvrdi plavokosi. »Ondje je zaslužio odlikovanje za hrabrost. Sjećam se da mi je otac pričao o tome.«

Heck se zavali u stolici. »Ako nemate ništa protiv, htio bih upoznati Ernieja Coopera.«

Stariji policajac slegne ramenima. »Nemamo ništa protiv. Zašto bismo imali?« Nešto je potražio u džepu jakne. »Mogu vam smjesta dati njegovu adresu.«

»Možda bi bilo bolje da me vi upoznate s njim«, upozori Heck, »jer pomoglo bi da probijemo led.«

Njegov sugovornik pogleda prijatelje kao da se zgraža zbog tako drskoga zahtjeva. »Prije nego što poklopam, ili poslije?«

Heck ustane. »Vjerojatno će mi trebati sat vremena da se spremim. Možemo li se dolje sastati u dva?«

»Pa... mislim da sve ovo mogu strpati u sebe za samo jedan sat«, stariji policajac pokaže pladanj pun prženih krumpirića, jaja, kobasica, graha i kruha namazanoga maslacem. Da nije bio tako dobro raspoložen, Heck bi tom tipu odgovorio da će biti sretan poživi li još jedan sat, s obzirom na obujam trbuha koji mu se, kad je sjedio, prelio preko ruba hlača i remena, a bio je nalik na automobilsku gumu, no to baš ne bi bilo pametno glasno izreći, a osim toga, već je razmišljao o drugim temama.

Primjerice o Leibstandarteu.

»Što?« upita Jerry Farthing, jer to je bilo ime starijega policajca.
»Kakav Leibstan...?«

»Puni je naziv: Prva SS divizija Leibstandarte«, odgovori Heck sa suvozačeva sjedala u patrolnom automobilu svoga sugovornika.

Farthing je zamišljeno vozio. »Bili su to nacisti, je li?«

»Udarne postrojbe iz prvih redova, potpuni fanatici. Uglavnom su ih unovačili iz Hitlerove mladeži, dok su joj bili previše zeleni da bi prozreli Hitlerova sranja.«

Farthing se doimao smeteno. Izbliza se od njega širio pomalo kiselnast zadah znoja i neopranih pazuha. Jutros se nije spretno obrijao pa su mu kozičavi obrazi nalik na štavljenu kožu bili puni porezotina. »Siguran sam da to s nečim povezujete... Samo se nadam da vrijedi truda.«

»Na jednom mjestu pripadnici divizije Leibstandarte pokazali su se u pravom svjetlu«, Heck provjeri gusto pisane bilješke koje je nedavno našvrljao u bilježnicu, »i to u Wormhoudtu, poljoprivrednom kraju blizu Dunkirka. Ondje su strojnicama i granatama pobili mnoštvo britanskih ratnih zarobljenika. Osamdeset ljudi poginulo je... nakon što su se predali.«

»Gadno«, prokomentira Farthing, no još se doimao smeteno, kao da se pita kakve to veze ima s njim.

»Dogodilo se to 1940. godine«, objasni Heck, »a 1945. je bilo suprotno. Prva SS divizija bila je na začelju kad su se Hitlerove snage povlačile u Njemačku. Toga travnja mnogi od njih pali su u

zarobljeništvo, jer u Luneburgu su ih zarobili britanski zrakoplovci. Jeste li čuli za Luneburg, Jerry?«

»Ne mogu reći da jesam.«

»Pa... da je u ratu pobijedio netko drugi, to mjesto postalo bi vrlo ozloglašeno. Smatrali bi da je ondje izvršen prljav ratni zločin.«

»Pretpostavljam da smo im naplatili Wormhoudt?«

»Na tom mjestu Britanci su pogubili barem četrdeset pripadnika Leibstandarte.«

»Svatko dobije ono što je zaslužio.«

»Da, bio je rat. Međutim, zanima nas način pogubljenja.«

»Je li...?«

Sve to Hecku nije palo na um onoga trenutka kad je čuo da je otac Ernieja Coopera u Drugom svjetskom ratu bio komandos, ili da je njegov sin opsjednutim tim razdobljem. Ali onda je netko spomenuo »padobrance« pa je u Heckovu sjećanju ponovno nešto zaiskriilo, a ovaj put je to bilo vrlo značajno.

Dakako, treba imati na umu i bodljikavu žicu.

»Britanski padobranici koji su šćepali te SS-ovce natjerali su ih da trče kroz njihove redove«, nastavi Heck. »Znate li što to znači?«

»Da, momci se poredaju sa svake strane, pa one koji trče između njih udaraju kundacima.«

»Kundacima, lopatama, oruđem za kopanje rovova, bilo čime«, nadopuni njegov sugovornik. »Poslije toga su ih — znam da sam to negdje već prije pročitao — vezali za stupove... i to, po nekim izvješćima, bodljikavom žicom.«

»Isuse«, uzvikne Farthing, a činilo se da je napokon uvidio poveznicu. »Isuse!... Ozbiljno to mislite?«

»Zatim su im prerezali vratove.«

»Vratove...« Farthing se na trenutak gotovo smeo u vožnji. »U redu, postoji sličnost s načinom na koji su ukokali Nathana Crabtreeja...«

»Sva ta >kokanja< su manje ili više slična.«

»Da, ali to vjerojatno nema ništa s Bertom Cooperom.«

»Baš naprotiv...« Heck okrene stranicu notesa. »Umiješana je njegova jedinica, Petnaesta izviđačka brigada. Zapravo, naš desetar Cooper bio je među deset vojnika koje je uhitio Odsjek za posebne istrage. Čak su nagovijestili da je osobno rezao vratove. Zadržali su ga šest dana, dok su procjenjivali dokaze protiv njega.«

Farthing je malo probljedio. »I, što je bilo?«

»Oslobodili su ga zbog >traume na bojišnici<. Umjesto da ga optuže i pošalju u zatvor, dobio je četiri mjeseca >psihoterapijskoga savjetovanja<.«

»Gdje ste to doznali?«

»Sve je to javno, Jerry... Jeste li čuli za internet?«

Farthing slegne ramenima. »Jesam, ali ipak...« Očito nije uživao u tim otkrićima. »Kakve to veze ima s njegovim sinom? Hoću reći, to se odigralo prije sedamdeset godina, k vragu.«

»Pa, kao prvo, sin mu još ima taj nož, ili ste barem tako rekli.«

»Čekajte malo... ne znamo je li to isto oružje. Vjerojatno nije.«

Heck mu postrance dobaci pogled. »Zbilja? Zašto ga onda drži na počasnu mjestu?«

»Objasnio mi je da je njegov otac taj nož uzeo poginulom Gurki, kod Medenine, 1943. godine.«

»Čak ako je to i istina, ne znači da to oružje netko nije upotrijebio na zarobljenim SS-ovcima. Možda je to neka vrsta pjesničke pravde.«

Farthing odmahne glavom. »Žao mi je..., ali zvuči nategnuto.«

»Pa, pogledajmo onda samoga Ernieja Coopera. Rekli ste da je osuđivan zbog nasilja.«

»Ništa ozbiljno.«

Heck okrene još jednu stranicu notesa. »Ranio je svoju ženu?«

»Bilo je to davno, zar ne?«

Heck je čitao. »1977. godine, da budemo precizni. Zapravo ju je te godine dvaput napao. Drugom prilikom napad je bio tako ozbiljan da ga je žena zbog toga ostavila, a zaradio je i dva mjeseca u zatvoru. Godine 1979. ponovno je služio kaznu, ovaj put od šest mjeseci, jer prijetio je da će poubijati pripadnike tamošnje irske obitelji. Otac Irac očito je u *pubu* blebetao da je masakr kod Warrenpointa, kad je IRA pobila britanske padobrance, pravedna osveta za Krvavi petak. Ernie Cooper te se noći šuljao unaokolo pa je lupao na vrata i prozore te obitelji, prijeteći da će zapaliti kuću kad svi budu spavali. Dvije godine poslije toga ponovno je osuđen... i to uvjetno, jer napao je skupinu prosvjednika koji su zahtijevali nuklearno razoružanje, a na spomenik žrtvama ratova, na Dan sjećanja na poginule u ratnim sukobima pokušali su položiti bijele makove.«

Farthing slegne ramenima. »Da, ali to mu je bila posljednja nepodopština... 1981. godine. Nije čudo da više ništa nismo čuli o njemu.«

»Tada su ga posljednji put *uhitili*«, ispravi ga Heck, »ali to mu nije bio posljednji prekršaj. Čini se da naš Ernie voli pisati pisma. Ponešto su mu objavljivali u svim mjesnim novinama, a grdio je ovisnike o drogama, prostitutke, pedofile i >loše obitelji<, kako ih je nazvao. Govorio je da bi ih sve trebalo zbrisati s lica Zemlje, citiram: >kako bi ulice ponovno bile pristojne<.«

»U redu, desničarski je luđak...«

»Prije samo pet godina dobio je sudsko upozorenje jer je nekom klincu oduzeo *skateboard*, tvrdeći da smeta cijeloj ulici. Dobio je još jedno upozorenje kad je skupina klinaca prijavila da ih je nazvao >preprodavačima droge< i prijetio im palicom za bejzbol.«

»Dobro, shvatio sam. Nagle je čudi.«

»Ima i velik, krvav nož, koji je nekoć poslužio pri ubijanju brojnih SS-ovaca«, završi Heck. »Što mislite o svemu tome, Jerry?«

Farthing kimne kao da se pomirio sa sudbinom. »Mislim da možemo s njim još jedanput porazgovarati.«